

"KADA SMO OSNOVANI?"

Ovo pitanje postavile su središnjici u Palmotićevoj dvije naše udruge, koje ne znaju od kada postoje.

Bilo bi to smiješno, da nije žalosno - ali moramo ljudima oprostiti - jer u 85 godina postojanja Saveza mnoge su se generacije čelnika i članstva smijenile, a mi stariji malo smo učinili da cjelovitu povijest Saveza obradimo i konzerviramo knjigama, monografijama, ili barem uredno sačuvanom dokumentacijom.

Samo su neke organizacije mislile na to. Tako je za Zagreb pokojni Branko Petani (uz suradnju urednika) priredio malu ali pouzdanu knjižicu s podacima o prošlosti organizacije.

Malo je teže razumjeti postupak stručne službe naše središnjice, koja je gore spomenuto pitanje uputila u - Beograd, kao da nam je tamo još uvijek naš "Centralni odbor"! Kako se nitko nije sjetio da nas još ima živih iz vremena osnivanja tih

udruge? Kako nikome nije odmah palo na pamet da prolista stara godišta novina i časopisa Saveza?

Jer - odgovorno to tvrdim - u starom tisku Saveza, beogradskom i zagrebačkom, (ali i sarajevskom, pa čak i inozemnom, osobito talijanskom) može se iščitati cijela naša povijest, mogu se naći informacije o osnivanju i radu svih organizacija! Imali smo u prošlosti redovite mjesečne novine, pa časopise i biltene, i sve te publikacije mogle bi se naći, bilo u Palmotićevoj ili u privatnim arhivima nas starih. A sačuvane su i hrpe fotografija.

Iskoristimo mogućnosti moderne tehnologije! Nije nemoguće cijelo to povijesno blago iz našeg tiska, kao i fotografije, snimiti, pohraniti na CD, staviti čak na web Hrvatskog saveza, pa da bude svima dostupno. Imamo čovjeka (našeg urednika Antuna Bakana) koji je stručan i voljan prihvatiti se tog velikog posla, a svi ćemo mu dati na korištenje svoje materijale.

21 NAŠE ORGANIZACIJE RODILE SU SE 1956. GODINE!

Do 1955. Hrvatska je imala samo 6 gradskih organizacija: Zagreb, Split, Varaždin, Osijek, Rijeka i Pula. Na kraju 1956. godine bilo ih je 27!

Evo ukratko povijesti osnivanja ovih "novih", "terenskih" organizacija (kako smo ih onda nazivali):

Nakon II. Svjetskog kongresa gluhih u Zagrebu, u ljeto 1955., nas dvojica plaćenih djelatnika Kongresa (Dr. Sulejman Mašović, organizacijski tajnik i ja, prevoditelj) "ostali smo bez posla". Bilo je ponuda da se obojica preselimo u Beograd pa da se tamo osnuje "Prevodilački centar

Saveza", ali nama se nije išlo iz Zagreba. Dr. Mašović, koji je 1954. izabran za tajnika Glavnog odbora hrvatskog Saveza, vratio se na tu funkciju (na kojoj ga je privremeno zamjenjivao Branko Petani), a ja sam od 1. siječnja 1956. postavljen na položaj Povjerenika za osnivanje novih organizacija u zagrebačkoj oblasti. Istovremeno je osnovano i povjereništvo za Dalmaciju, koje je vodio Ante Bilankov iz Splita.

On je nakon nekoliko mjeseci prešao na drugu dužnost, pa sam ja od tada bio pri Glavnom odboru zadužen za sve nove organizacije.

DR. MAŠOVIĆ - NAJZASLUŽNIJI ZA OSNIVANJE

Dr. Mašović, diplomirani pravnik, bio je čovjek nevjerovatne energije, pun ideja, poleta i znanja. U Savez je došao iz republičkog Savjeta za narodno zdravlje i socijalnu politiku. Vrijeme dok je on bio tajnik, a Josip Komerički predsjednik, bile su "zvjezdane godine" Saveza, a godina 1956. prelomna. Tada je ostvaren odlučan prodor na teren, gdje je tada živjelo, često u velikoj bijedi i zapostavljenosti, 80% hrvatskih gluhih i nagluhih. Provedena je, među ostalim, velika terenska akcija audiološko-socioloških pregleda tisuća gluhih i nagluhih, s pokretnom ekipom liječnika iz Audiološkog centra Zagreb.

Da bi se mogli rješavati konkretni individualni i opći problemi gluhih bilo je nužno osnovati organizacije Saveza u svim kotarskim mjestima.

Postupak je bio ovakav: posjećivali smo najprije kotarske organe vlasti za socijalnu zaštitu, u dogovoru s njima pronalazili pogodnu osobu za tajnika buduće organizacije. Uz pomoć i nadzor povjerenika ovi su tajnici (obično su to bili socijalni radnici ili umirovljenici) obilazili teren, popisivali i povezivali gluhe i nagluhe, djecu slali u škole, tražili prostorije i pripremali osnivačke skupštine, koje su održavane tijekom 1956. i 1957.

Bilo je, treba to reći, jakog otpora i nezadovoljstva u "starim" organizacijama, kojima je često smetalo što se dio sredstava počeo odlivati u nove odbore. Rogoborilo se što novci idu tamo gdje nema klubova, športa, ničega - već samo neškolovanih gluhih i nagluhih, koji ni gestikulaciju ne poznaju...

Ipak, svuda bi se pronašla barem mala grupica školovanih članova, koji su s postavljenim tajnicima vodili organizacije i stvarali male jezgre za prihvata "povratnika" iz velikih gradova. Sjećam se kako smo u komisijama Hrvatskog sabora objašnjavali štetnost i nelogičnost dotadašnje situacije, kad su se svi gluhi nakon škole gomilali u gradovima, umjesto da se vraćaju u zavičaj.

Činjenica što su se praktički svi novi odbori održali pa postoje i danas, a neki su se pretvorili u

nova jaka središta gluhih, (npr. Karlovac) dokaz je pravilnosti ove orijentacije, koju je prvenstveno dr. Mašović zacrtao.

U sadašnjem adresaru ne nalazimo samo 4 nekadašnje organizacije (Gospić, Ogulin, Križevci i Makarska) - ali je tu nova - Samobor, a znamo da postoje udruge i u Solinu i Velikoj Gorici, koje će, nadajmo se, uskoro ući u zajednicu Hrvatskog saveza.

Jesu li zaboravljeni i neki osnivači?

Nakon 50 godina na popisu čelnika sadašnjih organizacija nalazimo samo jedno ime iz 1956.: Marija Grčić (tada Radnić)! Ona, eto, ima 50-godišnji staž u organizaciji Šibenik! Čestitamo, zaslužila bi i posebno priznanje! Žalimo što njezin suprug, naš neprežaljeni Mirko Grčić, više nije s njom ni s nama. I on je mnogo dao Savezu, i to ne samo šibenskom. Bio je jedan od najzaslužnijih naših ljudi, koji je uz ostalo mnogo doprinio da nekadašnji "Sluh" postane naš dosad najbolji časopis.

Mi stari poimence se sjećamo svih ljudi koji su prije 50 godina bili osnivači novih organizacija, ali jedan nam slučaj pokazuje da i oni mogu biti zaboravljeni. U novom, luksuzno tiskanom listu "Sluh" organizacije iz Krapine daje se netočan

podatak da je krapinsku udruhu osnovao Gustav Veseljak (inače vrlo dobar i zaslužan dugogodišnji tajnik). Prvi tajnik koji je pokrenuo osnivanje krapinske organizacije ipak je bio Franjo Britvić - i on divan čovjek, veseljak, koji je na zagorski način, uz čašu vina, s općinskim čelnicima dogovarao prve korake udruge gluhih.

Završio bih apelom s početka članka: PRIKUPIMO, DIGITALIZIRAJMO SVOJU DAVNU POVIJEST. A DOGAĐAJE NOVIJEG VREMENA, KOJE PAMTIMO, DODAJMO TOM GRADIVU! UBUDUĆE PAK ZAPISUJMO SVE NOVO U NAŠ SKROMNI BILTEN! ILI, JOŠ BOLJE, U JEDAN NOVI, TEHNIČKI I SADRŽAJNO PRISTOJAN, SUVREMENI ČASOPIS, KOJI BI TREBAO REDOVITO IZLAZITI!
A. Žic

STRUČNI SKUP

„ŽIVJETI S GLUHOĆOM“

Praktičnu primjenu načela vidljivosti u zajednici dokazala je primjerom mlada gluha apsolutnica prava Jasna Haralović. Ona je zamislila, prikupila sredstva, organizirala stručni skup i na svojoj internet stranici www.zivjeti-s-gluhocom.com pošve predstavila javnosti svoj projekt. Stručni skup „Živjeti s gluhoćom“ održan je 8. studenog 2006. u hotelu Panonija u Sisku. Provedbeni nositelj bila je organizacija gluhih i nagluhih Siska. HSGN je pridonio izlaganjem muzejskih primjeraka slušnih pomagala i servisne opreme te i distribucijom dijela materijala sudionicima. Skupu je prisustvovalo oko 80 socijalnih i prosvjetnih radnika, predstavnika raznih ustanova i organizacija, kao i nezavisnih stručnjaka. U jednodnevnom programu svoja izlaganja imali su doc.dr. Ljubica Pribanić, s Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta na temu "Kulturološki pristup gluhoći"; mr.sc. Vesna Ivasović iz škole „Slava Raškaj“ na temu „Potencijali gluhih osoba“. Prof. logoped Lidija Andrijević govorila je „o razvoju jezika i govora kod gluhih osoba“ dok je dr. med. Mladen Ivković, specijalist ORL s klinike na Šalati govorio „O umjetnoj pužnici – dijagnostici i rehabilitaciji“.

Sve je to bilo uvod i zagrijavanje u pitanje daljnje sudbine gluhih i nagluhih.

O pravima učenika i srednjoškolaca i studenata s oštećenim sluhom pod naslovom „Studirati uz pomoć prevoditelja je moguće“ govorila je Edita Štefančić – Dundović iz Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa. Na to se nadovezao dr. med. Tomislav Benjak govoreći o „statističkim podacima osoba s oštećenim sluhom na području SMŽ“, zatim je Joso Bijelić iz Hrvatskog Zavoda za zapošljavanje prezentirao „Poticajne mjere za zapošljavanje“. Govorili su i drugi, kao predstavnici udruge iz Siska, Sanja Tarczaj iz udruge „Dodir“ te Ana Brajer u ime Mirjane Juriše iz zagrebačke organizacije gluhih i nagluhih.

Sva izlaganja i prezentacije govornika moguće je naći na prije citiranoj Internetskoj stranici.

Sličnih savjetovanja i skupova bilo je i ranije, ali ovaj je značajan po tome što ga je u cijelosti pokrenula i organizirala gluha osoba, pozvala i povezala mnoge stručnjake koji su se odazvali. Sudionici su bili brojni, a ni mediji nisu izostali.

Ne znamo koliko će izlaganja govornika promijeniti položaj osoba s oštećenim sluhom, ali vjerujemo da će opći dojam i odjek savjetovanja potaknuti mnoge iz publike da počnu razmišljati i djelovati na drugi način.

Milan Ristić